

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI QONUNI

QIMMATBAHO METALLAR VA QIMMATBAHO TOSHLAR TO'G'RISIDA

Qonunchilik palatasi tomonidan 2021-yil 27-aprelda qabul qilingan
Senat tomonidan 2021-yil 29-mayda ma'qullangan

1-bob. Umumiy qoidalar

1-modda. Ushbu Qonunning maqsadi va qo'llanilish sohasi

Ushbu Qonunning maqsadi qimmatbaho metallar va qimmatbaho toshlarning muomalada bo'lishi sohasidagi munosabatlarni tartibga solishdan iborat.

Ushbu Qonunning amal qilishi yakka tartibdagi tadbirkor bo'lmagan jismoniy shaxslar o'rtasida, xususiy mulk huquqi asosida jismoniy shaxslarga tegishli bo'lgan qimmatbaho metallardan va qimmatbaho toshlardan yasalgan zargarlik hamda boshqa buyumlar bo'yicha tuziladigan bitimlarga nisbatan tatbiq etilmaydi.

2-modda. Qimmatbaho metallar va qimmatbaho toshlar to'g'risidagi qonunchilik

Qimmatbaho metallar va qimmatbaho toshlar to'g'risidagi qonunchilik ushbu Qonun hamda boshqa qonunchilik hujjatlaridan iboratdir.

Agar O'zbekiston Respublikasining xalqaro shartnomasida O'zbekiston Respublikasining qimmatbaho metallar va qimmatbaho toshlar to'g'risidagi qonunchiligida nazarda tutilganidan boshqacha qoidalar belgilangan bo'lsa, xalqaro shartnoma qoidalari qo'llaniladi.

3-modda. Asosiy tushunchalar

Ushbu Qonunda quyidagi asosiy tushunchalar qo'llaniladi:

asillik darajasi — kimyoviy jihatdan sof qimmatbaho metall og'irlik birliklarining qimmatbaho metall qotishmasining bir ming og'irlik birligidagi miqdori;

asillik darajasini aniqlash — qimmatbaho metallardan yasalgan zargarlik hamda boshqa buyumlarning asillik darajasini belgilangan usullar orqali aniqlash yoki tasdiqlash;

affinaj korxonalar — qazib olingan rudalardan, konsentratlardan va yarim tayyor mahsulotlardan, shuningdek tarkibida qimmatbaho metallar bo'lgan parchalardan hamda chiqindilardan qimmatbaho metallarni ajratib olish va (yoki) qimmatbaho metallarni affinaj qilish bo'yicha faoliyatni litsenziya asosida amalga oshiruvchi tadbirkorlik subyektlari (bundan yakka tartibdagi tadbirkorlar va oilaviy tadbirkorlar mustasno);

yombi — qimmatbaho metall mineral-xomashyosidan ajratib olingan, 0,3 grammdan ortiq og'irlikka ega bo'lgan qimmatbaho metallning tabiiy hosilasi (donasi, zarrasi);

zargarlik buyumlari ishlab chiqaruvchilar — qimmatbaho metallar va qimmatbaho toshlardan zargarlik hamda boshqa buyumlarni yasash faoliyatini olib boruvchi yuridik shaxslar va yakka tartibdagi tadbirkorlar;

standart quymalar — O'zbekiston Respublikasining texnik jihatdan tartibga solish sohasidagi normativ hujjatlari talablariga, London qimmatbaho metallar bozori uyushmasining (London palladiy va platina bozorining) yoki tovar-xomashyo birjalarining talablariga muvofiq bo'lgan affinaj qilingan qimmatbaho metallar quymalari;

tarkibida qimmatbaho metallar bo'lgan parchalar va chiqindilar — o'zining iste'mol va (yoki) funksional xususiyatlarini yo'qotgan buyumlar, shu jumladan ularning tarkibiy qismlari, tuzatib bo'lmaydigan yaroqsiz mahsulot, shuningdek ishlab chiqarish hamda foydalanish jarayonida hosil bo'lgan, tarkibida qimmatbaho metallar bo'lgan xomashyoning, materiallarning, xomaki mahsulotlarning va mahsulotlarning qoldiqlari;

O'zbekiston Respublikasi Qimmatbaho metallar va qimmatbaho toshlar davlat fondi — O'zbekiston Respublikasining moliyaviy, ishlab chiqarish, ilmiy, ijtimoiy-madaniy va boshqa

ehtiyojlarini ta'minlash uchun mo'ljallangan fond;

o'lchovli quymalar — O'zbekiston Respublikasining texnik jihatdan tartibga solish sohasidagi normativ hujjatlari yoki quymalarni ishlab chiqaruvchi davlatning normativ hujjatlari talablariga muvofiq bo'lgan affinaj qilingan qimmatbaho metallar quymalari;

qimmatbaho metallardan va qimmatbaho toshlardan yasalgan zargarlik hamda boshqa buyumlar — zeb-ziynat, maishiy hamda diniy ashyolar sifatida qo'llaniladigan, qimmatbaho metallardan va ularning qotishmalaridan yasalgan hamda ushbu Qonunda belgilangan eng past asillik darajalaridan kam bo'lmagan asillik darajalariga ega bo'lgan, shu jumladan bezakli ishlov berishning har xil turlaridan foydalanilgan, qimmatbaho toshlar va boshqa materiallar o'rnatilgan yoki o'rnatilmagan holda yasalgan buyumlar yoxud tabiiy yoki sun'iy materiallardan yasalgan, bezakli ishlov berishning har xil turlaridan foydalanilgan, qimmatbaho toshlar o'rnatilgan holda yasalgan buyumlar. Qimmatbaho metallardan tayyorlangan pul belgilari, standart va o'lchovli quymalar, shuningdek qimmatbaho metallar va qimmatbaho toshlardan tayyorlangan davlat mukofotlari, mukofot belgilari va sport mukofotlari qimmatbaho metallar va qimmatbaho toshlardan yasalgan zargarlik hamda boshqa buyumlarga kirmaydi;

qimmatbaho metallarni affinaj qilish — ajratib olingan qimmatbaho metallarni ularga fizik va kimyoviy ishlov berish usullarini qo'llagan holda aralashmalardan hamda qo'shib chiqadigan komponentlardan tozalash jarayoni bo'lib, u qimmatbaho metallarni O'zbekiston Respublikasining texnik jihatdan tartibga solish sohasidagi normativ hujjatlariga yoki affinaj qilingan qimmatbaho metallarga oid xalqaro standartlarga muvofiq bo'lgan sifat darajasiga yetkazishga qaratilgan;

qimmatbaho metallar tahlili — buyum yasalgan qimmatbaho metallning va qimmatbaho metallar qotishmasining kimyoviy tarkibini, shu jumladan uning buzilishini nazarda tutuvchi usullarni qo'llash yo'li bilan aniqlash;

qimmatbaho metallar — har qanday ko'rinish va holatdagi, shu jumladan yombi va affinaj qilingan holatdagi, shuningdek xomashyodagi, qotishmalardagi, xomaki mahsulotlardagi, sanoat mahsulotlaridagi, kimyoviy birikmalardagi, qimmatbaho metallardan yasalgan zargarlik hamda boshqa buyumlardagi, qimmatbaho metallardan tayyorlangan pul belgilaridagi, ishlab chiqarish hamda iste'mol parchalaridagi va chiqindilaridagi oltin, kumush, platina hamda platina guruhiga kiruvchi metallar (palladiy, iridiy, rodiy, ruteniy va osmiy);

qimmatbaho toshlar — tabiiy olmoslar, yoqutlar, zumradlar, sapfirlar, aleksandritlar, xom (tabiiy) va ishlov berilgan tarzdagi tabiiy marvarid. Qahraboning noyob hosilalari qimmatbaho toshlarga tenglashtiriladi;

qimmatbaho metallarni ishlab chiqarish — qazib olingan rudalardan, konsentratlardan, boshqa yarim tayyor mahsulotlardan, tarkibida qimmatbaho metallar bo'lgan parchalardan hamda chiqindilardan qimmatbaho metallarning ajratib olinishi, shuningdek qimmatbaho metallarning affinaj qilinishi;

qimmatbaho metallar parchalari va chiqindilarini qayta ishlash (ularga ishlov berish) — ishlash muddatini o'tab bo'lgan yoki foydalanishdan chiqarilgan texnik buyumlardan, shuningdek tarkibida qimmatbaho metallar bo'lgan parchalardan va chiqindilardan O'zbekiston Respublikasining texnik jihatdan tartibga solish sohasidagi normativ hujjatlari talablariga yoki affinaj qilingan qimmatbaho metallar bo'yicha xalqaro standartlarga muvofiq bo'lgan sifat darajasiga yetkazishga qaratilgan mexanik, kimyoviy hamda metallurgiya jarayonlaridan foydalangan holda qimmatbaho metallni ajratib olish;

qimmatbaho metallarni qazib olish — tarkibida qimmatbaho metallar bo'lgan konsentratlarni va boshqa yarim tayyor mahsulotlarni olish uchun tub (rudali), sochma konlardan va texnogen mineral hosilalardan qimmatbaho metallarni ajratib olish bilan bog'liq ishlar majmui;

qimmatbaho metallar va qimmatbaho toshlarni oltin izlovchilar usulida qazib olish — miqdor va sifat jihatidan sanoat usulida qazib olish obyektlari bo'lmagan yer qa'ri uchastkalarida, shu jumladan sochma oltin uchastkalarida qimmatbaho metallar va qimmatbaho toshlarni tadbirkorlik tavakkalchiligi asosida qazib olish;

qimmatbaho metallar va qimmatbaho toshlarni sanoat usulida qazib olish — miqdor va sifat jihatidan sanoat usulida qazib olish obyektlari bo'lgan, tarkibida foydali qazilmalar mavjud bo'lgan yer qa'ri uchastkalarida qimmatbaho metallar va qimmatbaho toshlarni qazib olish;

qimmatbaho toshlarni rekuperatsiya qilish — ishlash muddatini o'tab bo'lgan yoki foydalanishdan chiqarilgan asboblardan va boshqa texnik buyumlardan, shuningdek tarkibida qimmatbaho toshlar bo'lgan chiqindilardan keyinchalik ularni O'zbekiston Respublikasining texnik jihatdan tartibga solish sohasidagi normativ hujjatlari talablariga yoki xalqaro standartlarga muvofiq bo'lgan sifat darajasiga yetkazgan (tozalagan) holda qimmatbaho toshlarni ajratib olish;

qimmatbaho toshlarning chiqindilari — tarkibida har qanday ko'rinishdagi va holatdagi qimmatbaho toshlar mavjud bo'lgan, qimmatbaho toshlarga ishlov berish hamda ulardan foydalanish jarayonida hosil bo'lgan chiqindilar;

qimmatbaho toshlarni qazib olish — tub (rudali) va sochma konlardan qimmatbaho toshlarni ajratib olish, shuningdek qimmatbaho toshlarni saralash, birlamchi tasniflash va dastlabki baholash bilan bog'liq bo'lgan ishlar majmui;

qimmatbaho toshlarni saralash va birlamchi tasniflash — boyitish jarayonining yakunlovchi qismi bo'lib, u namunaviy nusxalar va tasniflagichlarning tasdiqlangan to'plamlari asosida mineral-xomashyodan ajratib olingan qimmatbaho toshlarni ajratish, shuningdek ularni jahon bozorida qabul qilingan navlarga mos keladigan alohida navlarga ajratish imkonini beradi;

qimmatbaho toshlarni birlamchi baholash — boyitish jarayonining yakunlovchi qismi bo'lib, u qimmatbaho toshlar narxlarining preyskurantlari asosida qimmatbaho toshlarni baholashni ta'minlaydi;

qimmatbaho metallar va qimmatbaho toshlardan yasalgan zargarlik hamda boshqa buyumlarni tamg'lash — qimmatbaho metallar va qimmatbaho toshlardan yasalgan zargarlik hamda boshqa buyumlarga tekshirish va (yoki) tahlil qilish natijalari asosida davlat asillik darajasi tamg'asi izini yoki belgilangan namunadagi asillik darajasi belgisini qo'yish jarayoni.

4-modda. Qimmatbaho metallarning va qimmatbaho toshlarning muomalada bo'lishi sohasi

Qimmatbaho metallarning va qimmatbaho toshlarning muomalada bo'lishi sohasiga tarkibida qimmatbaho metallar hamda qimmatbaho toshlar bo'lgan yer qa'ri uchastkalarini geologik jihatdan o'rganish va qidirish, ushbu metallar hamda toshlarni qazib olish, ishlab chiqarish, shuningdek qimmatbaho metallar va qimmatbaho toshlar bilan bog'liq operatsiyalar majmuini amalga oshirish kiradi. Qimmatbaho metallar va qimmatbaho toshlar bilan bog'liq operatsiyalar jumlasiga:

qimmatbaho metallarni va qimmatbaho toshlarni realizatsiya qilish — qimmatbaho metallarga va qimmatbaho toshlarga, ulardan yasalgan mahsulotlarga (buyumlarga), shuningdek qimmatbaho metallar parchalari va chiqindilariga hamda qimmatbaho toshlar chiqindilariga bo'lgan mulk huquqining hamda boshqa mulkiy huquqlarning o'tishida, shu jumladan ulardan garov sifatida foydalanilishida ifodalangan harakatlar;

qimmatbaho metallar va qimmatbaho toshlardan ishlab chiqarish, ilmiy va ijtimoiy-madaniy maqsadlarda foydalanish;

qimmatbaho metallarni qazib olish, ishlab chiqarish (affinaj qilish), keyinchalik qayta ishlash (ularga ishlov berish) hamda ulardan foydalanish chog'ida har qanday moddalardagi va materiallardagi qimmatbaho metallarning hamda qimmatbaho toshlarning fizik holatini yoki tarkibini o'zgartirish;

qimmatbaho metallar parchalari va chiqindilarini hamda qimmatbaho toshlar chiqindilarini tayyorlash;

qimmatbaho metallarni va qimmatbaho toshlarni hamda ulardan yasalgan mahsulotlarni (buyumlarni) tashish;

qimmatbaho metallar va qimmatbaho toshlarni, ulardan yasalgan mahsulotlarni (buyumlarni) saqlash joylariga, fondlarga va zaxiraxonalarga olib o'tish, shuningdek qimmatbaho metallarni hamda qimmatbaho toshlarni saqlash va ko'rgazmaga qo'yish;

qimmatbaho metallar va qimmatbaho toshlarni, ulardan yasalgan mahsulotlarni (buyumlarni), shuningdek tarkibida qimmatbaho metallar va qimmatbaho toshlar bo'lgan parchalarni, chiqindilarni hamda xomashyoni O'zbekiston Respublikasi hududiga olib kirish va uning hududidan olib chiqish kiradi.

2-bob. Qimmatbaho metallarning va qimmatbaho toshlarning muomalada bo'lishi sohasini davlat tomonidan tartibga solish

5-modda. Qimmatbaho metallarning va qimmatbaho toshlarning muomalada bo'lishi sohasini davlat tomonidan tartibga solishni amalga oshirish

Qimmatbaho metallarning va qimmatbaho toshlarning muomalada bo'lishi sohasini davlat tomonidan tartibga solish quyidagilar orqali amalga oshiriladi:

qimmatbaho metallar va qimmatbaho toshlarni qazib olish uchun yer qa'ri uchastkalaridan foydalanish huquqiga doir ruxsatnomalar berish;

qimmatbaho metallarni affinaj qilish bo'yicha faoliyatni litsenziyalash;

qazib olinayotgan qimmatbaho metallar va qimmatbaho toshlarni O'zbekiston Respublikasining Qimmatbaho metallar va qimmatbaho toshlar davlat fondi uchun sotib olishga, shuningdek O'zbekiston Respublikasi Markaziy bankining qimmatbaho metallardagi aktivlarini shakllantirish hamda to'ldirishga doir ustuvor huquqni amalga oshirish;

qimmatbaho metallar va qimmatbaho toshlarni hisobga olishga, saqlashga, tashishga hamda ular bo'yicha hisobotlar berishga doir talablarni, shuningdek qimmatbaho metallar va qimmatbaho toshlar bilan bog'liq operatsiyalarni amalga oshirishning yagona tartibini belgilash;

qimmatbaho metallar va qimmatbaho toshlar bilan bog'liq operatsiyalarni amalga oshiruvchi tadbirkorlik subyektlarining harakatlarini normativ-huquqiy jihatdan tartibga solish;

yer qa'ri uchastkalarini geologik jihatdan o'rganish va qidirish, qimmatbaho metallar hamda qimmatbaho toshlarni qazib olish ustidan vakolatli davlat organlari tomonidan davlat nazoratini amalga oshirish;

qimmatbaho metallar va qimmatbaho toshlarning ishlab chiqarilishi, foydalanilishi hamda realizatsiya qilinishi ustidan vakolatli davlat organi tomonidan asillik darajasi nazoratini o'tkazish;

qimmatbaho metallar va qimmatbaho toshlarni O'zbekiston Respublikasi hududiga olib kirish hamda uning hududidan olib chiqish tartibini belgilash;

affinaj korxonalarini faoliyati ustidan davlat nazoratini amalga oshirish;

qimmatbaho metallardan va qimmatbaho toshlardan yasalgan zargarlik hamda boshqa buyumlarning asillik darajasini aniqlash va ularni tamg'alash ustidan davlat nazoratini o'rnatish.

6-modda. O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining qimmatbaho metallar va qimmatbaho toshlarning muomalada bo'lishi sohasidagi vakolatlari

O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasi qimmatbaho metallar va qimmatbaho toshlarning muomalada bo'lishi sohasidagi davlat siyosati amalga oshirilishini ta'minlaydi hamda quyidagilarning tartibini belgilaydi:

tarkibida qimmatbaho metallar hamda qimmatbaho toshlar bo'lgan yer qa'ri uchastkalarini geologik jihatdan o'rganish va qidirish;

tarkibida qimmatbaho metallar va qimmatbaho toshlar bo'lgan xomashyoni qazib olish, shuningdek qimmatbaho metallar hamda qimmatbaho toshlarning parchalarini va chiqindilarini hamda qimmatbaho toshlar chiqindilarini tayyorlash;

qimmatbaho metallar va qimmatbaho toshlarni oltin izlovchilar usulida qazib olish bo'yicha faoliyatni amalga oshirishga ruxsat beriladigan yer qa'ri uchastkalarining har yilgi ro'yxatini tasdiqlash;

qimmatbaho metallar va qimmatbaho toshlarni sanoat usulida qazib olish;

ishlatib bo'lingan yerlarni rekultivatsiya qilish, ularni mahalliy ijro etuvchi hokimiyat organlarining zaxira fondiga qaytarish;

qimmatbaho metallar va qimmatbaho toshlarni oltin izlovchilar usulida qazib olish bo'yicha faoliyatni amalga oshirish uchun yer qa'ri uchastkalarini elektron auksion orqali realizatsiya qilish;

qimmatbaho metallar va qimmatbaho toshlarni qazib olish uchun yer qa'ri uchastkalaridan foydalanish huquqiga doir ruxsatnomalar berish;

qimmatbaho metallar va qimmatbaho toshlarni oltin izlovchilar usulida qazib olish bo'yicha faoliyatni amalga oshirish;

yer qa'ri uchastkalarini geologik jihatdan o'rganish va qidirish, qimmatbaho metallar hamda qimmatbaho toshlarni qazib olish ustidan davlat nazoratini amalga oshirish;

qimmatbaho metallar yombilarini, qimmatbaho toshlarni va qahrabo hosilalarini noyob toifasiga kiritish;

affinaj korxonalarining ishini tashkil etish;

qimmatbaho metallarni affinaj qilish bo'yicha faoliyatni litsenziyalash;

qimmatbaho metallardan tayyorlangan o'lchovli quymalarni sotib olish va sotish;

qimmatbaho metallar massasi nominalida ko'rsatiladigan davlat qimmatli qog'ozlarini chiqarish, joylashtirish va ularning muomalada bo'lishi;

qimmatbaho metallardan va qimmatbaho toshlardan yasalgan zargarlik hamda boshqa buyumlarni yasash bo'yicha faoliyatni amalga oshirish, shuningdek qimmatbaho metallar va qimmatbaho toshlar bilan bog'liq ishlarni amalga oshirish;

qimmatbaho metallarning asillik darajasini aniqlash, ulardan namunalar olish, ularni tahlil qilish, qimmatbaho metallardan va qimmatbaho toshlardan yasalgan zargarlik va boshqa buyumlarni tamg'alash hamda O'zbekiston Respublikasi davlat asillik darajalari tamg'alari izlarining va zargarlik buyumlarini ishlab chiqaruvchilar shaxsiy tamg'alarining texnik ekspertizasini o'tkazish;

qimmatbaho toshlarni saralash, birlamchi tasniflash va dastlabki baholash;

qimmatbaho metallar va qimmatbaho toshlarni, ulardan yasalgan mahsulotlarni (buyumlarni), tarkibida qimmatbaho metallar hamda qimmatbaho toshlar bo'lgan parchalarni, chiqindilarni va xomashyoni hisobga olish, saqlash va tashish;

olib qo'yilgan hamda davlat daromadiga o'tkazilgan qimmatbaho metallar va qimmatbaho toshlarni, ulardan yasalgan mahsulotlarni (buyumlarni) realizatsiya qilish;

birjalarda qimmatbaho metallar bilan bog'liq bitimlarni amalga oshirish;

qimmatbaho metallar va qimmatbaho toshlarni, ulardan yasalgan mahsulotlarni (buyumlarni), tarkibida qimmatbaho metallar hamda qimmatbaho toshlar bo'lgan parchalarni, chiqindilarni va xomashyoni O'zbekiston Respublikasi hududiga olib kirish hamda uning hududidan olib chiqish, shuningdek ularni realizatsiya qilish;

O'zbekiston Respublikasining Qimmatbaho metallar va qimmatbaho toshlar davlat fondini shakllantirish, uning qimmatliklarini realizatsiya qilish va ulardan foydalanish;

qimmatbaho metallardan va qimmatbaho toshlardan yasalgan zargarlik hamda boshqa buyumlarning asillik darajasini aniqlash va ularni tamg'alash tartibini buzganlik uchun moliyaviy sanksiyalarni qo'llash;

asillik darajasi to'lovini undirish va uning miqdorlarini belgilash.

O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasi qonunchilikka muvofiq boshqa vakolatlarni ham amalga oshirishi mumkin.

7-modda. O'zbekiston Respublikasi Davlat geologiya va mineral resurslar qo'mitasining qimmatbaho metallar hamda qimmatbaho toshlarning muomalada bo'lishi sohasidagi vakolatlari

O'zbekiston Respublikasi Davlat geologiya va mineral resurslar qo'mitasi:

tarkibida qimmatbaho metallar va qimmatbaho toshlar bo'lgan yer qa'ri uchastkalaridan foydalanish chog'ida yuzaga keladigan munosabatlarni tartibga solishni amalga oshiradi;

qimmatbaho metallarni va qimmatbaho toshlarni qazib olish sohasidagi normativ-huquqiy hujjatlar loyihalarini ishlab chiqadi;

qimmatbaho metallar va qimmatbaho toshlarni oltin izlovchilar usulida qazib olish bo'yicha faoliyatni amalga oshirishga ruxsat beriladigan yer qa'ri uchastkalarining har yilgi ro'yxatini tasdiqlaydi;

qimmatbaho metallarni va qimmatbaho toshlarni sanoat usulida hamda oltin izlovchilar usulida qazib olishga doir talablarni belgilovchi O'zbekiston Respublikasining texnik jihatdan tartibga solish sohasidagi normativ hujjatlarini kelishib oladi;